

TIKUVCHILIKDA DUAL TA'LIMNING AFZALLIKLARI

Aslonova Gulshod Boboqulovna
G'ijduvon tuman 2-son politexnikumi
maxsus fan o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada tikuvchilik yo'nalishida dual ta'lim tizimining afzalliklari keng yoritilgan. Dual ta'lim tizimi o'quvchilarni nazariy bilim bilan bir qatorda amaliy faoliyatga jalb etib, ularning kasbiy malaka va kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Tikuvchilik sohasi yuqori darajadagi amaliy tajriba talab qilgani bois dual ta'lim bu yo'nalishda alohida ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolada tikuvchilikda dual ta'limning kasbiy malakalarni shakllantirish, ishlab chiqarish jarayoniga moslashish, ijodkorlikni rivojlantirish, bozor talablariga javob bera olish, ish bilan ta'minlanish imkoniyatlari hamda o'qituvchi va ishlab chiqarish hamkorligi nuqtai nazaridan afzalliklari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: dual ta'lim, tikuvchilik, politexnikum, amaliy ko'nikma, bozor talabi, ijodkorlik, ishlab chiqarish, mehnat bozori, kasbiy malaka.

Аннотация: В статье подробно раскрыты преимущества дуального образования в направлении швейного дела. Дуальная система образования привлекает учащихся не только к теоретическим знаниям, но и к практической деятельности, что способствует развитию их профессиональных навыков и компетенций. Поскольку швейное дело требует высокого уровня практического опыта, дуальное образование имеет особое значение в данной сфере. В статье проанализированы преимущества дуального обучения в формировании профессиональных навыков, адаптации к производственному процессу, развитии творческих способностей, соответствию требованиям рынка, обеспечении занятости, а также в сотрудничестве между преподавателями и производством.

Ключевые слова: дуальное образование, швейное дело, политехникум, практические навыки, требования рынка, творческое развитие, производство, рынок труда, профессиональные компетенции.

Abstract: The article provides a comprehensive analysis of the advantages of dual education in the field of sewing. The dual education system engages students not only in theoretical knowledge but also in practical activities, contributing to the development of their professional skills and competencies. Since sewing requires a high level of practical experience, dual education plays a particularly significant role in this area. The article examines the benefits of dual education in terms of developing professional skills, adapting to the production process, fostering creativity, meeting

market demands, ensuring employment opportunities, and enhancing cooperation between teachers and industry.

Keywords: dual education, sewing, polytechnic, practical skills, market demand, creativity, production, labor market, professional competence.

Bugungi globallashuv davrida tikuvchilik sohasi nafaqat ichki bozor, balki xalqaro bozorda ham muhim o‘rin egallamoqda. O‘zbekiston tikuvchilik va to‘qimachilik mahsulotlarini eksport qiluvchi asosiy davlatlardan biriga aylangan. Shu sababli tikuvchilik yo‘nalishida malakali, ijodkor va raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlash bugungi kunning dolzarb masalalaridan biridir. An‘anaviy ta‘limda o‘quvchilar ko‘proq nazariy bilimlarga ega bo‘lib, amaliyotga yetarlicha jalb etilmasligi oqibatida ular bozor talablariga to‘liq javob bera olmaydi. Dual ta‘lim tizimi esa bu muammoni hal etishga yordam beradi. U o‘quv jarayonini ikki qismga — ta‘lim muassasasida nazariya, ishlab chiqarishda amaliyotga bo‘lish orqali samaradorlikni oshiradi.

Tikuvchilikda dual ta‘limning afzalliklari

- 1. Kasbiy malakani shakllantirish**
- 2. Mehnat bozoriga tayyorlash**
- 3. Ijodkorlik va tashabbuskorlikni rivojlantirish**
- 4. Ish bilan ta‘minlanish imkoniyatlari**
- 5. Zamonaviy texnologiyalarni o‘zlashtirish**
- 6. O‘qituvchi va ishlab chiqarish hamkorligi**

Tikuvchilik sohasi asosan amaliyotga tayanadi. Dual ta‘limda o‘quvchi politexnikumda nazariy bilim olib, ishlab chiqarishda tikuv mashinalari, press-jihozlar, lazerli kesish texnologiyalari va boshqa uskunalar bilan ishlashni o‘rganadi. Natijada o‘quvchi oddiygina texnologik jarayonlarni emas, balki ishlab chiqarishning to‘liq siklini o‘zlashtiradi.

Ishlab chiqarishdagi amaliy faoliyat o‘quvchilarning real buyurtmalar, mijozlar talabi, sifat standartlari va zamonaviy moda tendensiyalari bilan bevosita tanishishiga imkon beradi. Bu esa kelajakda ular uchun mehnat bozorida tezda moslashish va ish topish imkoniyatini kengaytiradi.

Tikuvchilik sohasi ijodkorlikni talab qiladigan yo‘nalishlardan biridir. Dual ta‘lim jarayonida talabalar faqat oddiy buyruqlarni bajarib qolmay, balki yangi modellar yaratish, mato tanlash, dizayn uyg‘unligini topish, ranglar bilan ishlash kabi ijodiy faoliyatga ham jalb qilinadilar.

Dual ta‘limning eng katta afzalliklaridan biri — o‘quvchilar hali o‘qish davrida amaliyot o‘tayotgan korxonalar tomonidan ishga taklif etilishidir. Bu esa yosh mutaxassis uchun o‘qishni tugatmasdan barqaror ish o‘rni va daromad manbai ta‘minlanishini anglatadi.

Tikuvchilik sanoatida yil sayin yangi texnologiyalar — avtomatlashtirilgan dasturlar, CAD/CAM tizimlari, lazerli bichish, raqamli naqshlash kabilar qo'llanilmoqda. Dual ta'lim jarayonida talabalar ushbu texnologiyalarni ishlab chiqarishda bevosita qo'llab, o'z bilim va ko'nikmalarini yangilab boradilar.

Dual ta'lim tizimida o'qituvchi nafaqat nazariy bilim beruvchi, balki ishlab chiqarish bilan hamkorlik qiluvchi mutaxassis sifatida faoliyat yuritadi. Bu orqali o'qituvchi sohadagi yangi texnologiyalar, innovatsiyalar va ishlab chiqarish talablari haqida doimiy ravishda xabardor bo'ladi va o'quvchilarga zamonaviy bilimlarni yetkazadi.

Tikuvchilik yo'nalishida dual ta'lim tizimi o'quvchilarning nazariy bilimlarini amaliyotda mustahkamlash, kasbiy malaka va kompetensiyalarini shakllantirish, ijodkorlik va tashabbuskorlikni rivojlantirish hamda mehnat bozorida raqobatbardosh kadr sifatida shakllanishiga xizmat qiladi. Bu tizim nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki ishlab chiqarish samaradorligiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Shunday ekan, tikuvchilikda dual ta'limni keng joriy etish — bugungi kunda sifatli mutaxassis tayyorlashning eng samarali yo'llaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 6-sentabrdagi PQ-4432-son qarori.
2. O'zbekiston Respublikasi “Ta'lim to'g'risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
3. Karimova M., Yusupova N. *Dual ta'lim tizimining o'ziga xos jihatlari*. – Toshkent: Ilm-Ziyo, 2021.
4. Saidova D. *Tikuvchilik texnologiyasi va o'quvchilarda kasbiy kompetensiyani shakllantirish*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2023.
5. Mirzayev A. *Kasb-hunar ta'limida innovatsion yondashuvlar*. – Toshkent: O'qituvchi, 2022.
6. Germaniya tajribasi asosida dual ta'lim modelini joriy etish bo'yicha metodik qo'llanma. – Toshkent: Kasb-hunar ta'limi markazi, 2020.